

Oslo, 31. oktober 2019

Ullensaker kommune

postmottak@ullensaker.kommune.no

Dette brevet sendes på vegne av:

Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Akershus og Oslo Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus, Oslofjordens friluftsråd og Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

Uttalelse til Kommuneplan for Ullensaker 2019-2030

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Akershus er et samarbeidsnettverk for naturvern- og friluftslivsorganisasjoner i Akershus, og har som hovedformål å ivareta naturmangfoldet og friluftslivet i fylket.

Vi oppfordrer Ullensaker kommune til å etablere en juridisk bindende grense for utbygging i arbeidet med kommuneplanen. Vi kommer også med tilbakemeldinger på arealinnspillene som er vurdert lagt inn i kommuneplanen.

Bærekraftig arealbruk - utbyggingsgrense

Flyplasskommunen Ullensaker har hatt kraftig befolkningsøkning de siste årene. Med befolkningsøkning kommer mer utbygging og økt press på kommunens arealer. Veksten er pågående. Grunneierne i Ullensaker kommune er mange, og det er naturlig at disse ønsker å delta i utbyggingsveksten. Dette kan føre til spredt utbygging og oppstyking av sammenhengende naturarealer.

Det er bred enighet om og mye forskning på at god og bærekraftig arealforvaltning er nøkkelen til ivaretagelse av biologisk mangfold, ivaretagelse av folkehelsen og en svært viktig del av klimaarbeidet. Dette understrekes av to store rapporter fra FNs naturpanel¹ og FNs klimapanel² tidligere i år.

¹ [FNs naturpanel](#), 2019

² [FNs klimapanel](#), 2019

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
AKERSHUS

c/o Oslo og Omland Friluftsråd,
Storgata 28A 0184 Oslo

akershus@fnf-nett.no / 45 16 68 79
www.fnf-nett.no/akershus

Org. nr.: 918940359

FNF Akershus er opptatt av å sikre bærekraftig arealbruk med sammenhengende økosystemer. Det betyr å ha et godt kunnskapsgrunnlag som sier noe om naturverdiene og bruken av områder som skal fortettes, ivareta grønne lunger, korridorer og ferdselsårer for biologisk mangfold og befolkningen.

Som lokal planmyndighet har kommunen et svært stort ansvar og et stort handlingsrom for bærekraftig forvaltning av arealer.

Hvorfor ivareta grønne lommer i byggesonen og sammenhengende naturområder?

Naturmangfold. I vår tid dør arter ut tusen ganger raskere enn normalt³. Den største trusselen er arealendringer¹. FNF Akershus er opptatt av å motvirke tap av biologisk mangfold, sikre leveområder og spredningskorridorer og sørge for at vi ivaretar økosystemtjenester. For å ivareta naturmangfold er det avgjørende at det sikres urørte, større naturområder med en kjerne av intakt natur upåvirket av kanteffekter mot bebyggelse/samferdsel, uten nevneverdig påvirkning av fremmede arter (spredning fra hager, anleggsvirksomhet o.l.). I tillegg er det nødvendig med et nett av mindre naturområder med forbindelseslinjer slik at arter har mulighet for spredning i landskapet.

Folkehelse. Inaktivitet og psykiske plager er dagens største folkesykdommer. Opphold og fysisk aktivitet i naturen gir bedre folkehelse, både fysisk og mentalt⁴. FNF Akershus er opptatt av tilgang til naturområder og god tilrettelegging for friluftsliv, som er et viktig lavterskeltilbud som kan brukes av alle, uansett alder og ferdigheter. Nærhet til friluftsområder er avgjørende for hvor aktive vi er⁵. Dette understrekes i den helhetlige satsingen på hverdagsfriluftslivet i nasjonal, regional og kommunal arealplanlegging, f.eks. gjennom Miljødirektoratets nærmiljøsatsing, og nasjonale retningslinjer for kommunale grønnstrukturplaner som fastslår at det bør være mindre enn 500 meter fra bolig til nærmeste grøntområde eller turveinnett. Ivaretagelse av nærfriluftsområder, ferdselsårer/smug og smett og barnetråkk kan derfor bidra til økt aktivitet.

Møt utbyggingspress på en bærekraftig måte

Flere av kommunene i Akershus opplever befolkningsvekst og utbyggingspresset dette medfører. Utbyggingspresset resulterer ofte i økt utbygging som dessverre i flere tilfeller går på bekostning av verdifulle områder for naturmangfold og friluftsliv. Et eksempel er Frognmarka i Frogn kommune. Frognmarka har et rikt naturmangfold og er svært mye brukt av lokalbefolkningen, men står i fare for å bli spist opp av bit for bit-utbygging. Naturvern- og friluftslivsorganisasjonene i kommunen har nå tatt initiativ til en fast markagrense rundt Frognmarka for å forhindre at det verdifulle området blir borte⁶.

³ [Science](#), 2014

⁴ [Norsk Friluftsliv](#)

⁵ [Helsedirektoratet](#), 2015

⁶ [Frognmarkas Venner](#), 2018

Vi mener utbygging i første omgang må skje ved å fortette og gjenbruke allerede utbygde arealer fremfor å bygge ut mer natur. Hvilke arealer som skal bygges ut og i hvilket omfang utbyggingen skal skje må gjøres etter en helhetlig vurdering av behov og interesser.

Vi oppfordrer derfor Ullensaker kommune til å etablere en juridisk bindende grense for utbygging i arbeidet med kommuneplanen. En slik grense gir større forutsigbarhet for byutvikling og bevaring av natur, friluftsområder og matjord, og grensa kan redusere konflikt rundt arealbruk i kommunen.

Vi er positive til vekstgrensen/grønn strek som kom med i endringen av forslaget til ny kommuneplan. Da vi av erfaring ser at naturen ofte taper i konkurransen med andre samfunnsinteresser mener vi denne grensen bør omfatte større deler av kommunen og være juridiske bindende.

Utbyggingsgrensa bør ta utgangspunkt i følgende:

- Kartlagte og verdsatte friluftslivsområder. Kommunen inneholder mange store områder verdsatt som «svært viktig» og «viktig» i Miljødirektoratets prosjekt «Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder⁷».
- Verneområder og kartlagte naturtyper. Ved manglende oversikt over naturmangfoldet i kommunen bør nye kartlegginger utføres.
- Innspill fra lokale natur- og friluftsansjasjoner.
- Ivaretagelse av grønne lunger, korridorer og ferdselsårer for biologisk mangfold og befolkningen.

Tilbakemeldinger angående arealinnspill

FNF Akershus har tatt utgangspunkt i dokumentet «Oversikt over alle arealinnspill, oppdatert 22.8.19» og dokumentet «Konsekvensutredning, justert etter vedtak i Formannskapet 29.8.19». Vi har lagt vekt på tabellen kalt «Oversikt over arealinnspill som er en del av høringen - Justert jf. vedtak i Formannskapet 18.6.19, sak 109/19, og 29.8.19, sak 139/19», og tilbakemeldingene angående arealinnspill er basert på dette.

FNF Akershus er spesielt opptatt av følgende konsekvensutredningskategorier: Naturmangfold/biologisk mangfold, Friluftslivsområder og grønnstruktur, Folkehelse og Nærmiljø og barn og unges oppvekstvilkår.

Støtter rådmannens vurdering av flere arealinnspill

Basert på dette støtter FNF Akershus rådmannens vurdering av arealinnspillene i en stor del av innkomne innspill:

- Arealinnspill nr. 8, nr. 23, nr. 24 (1), nr. 53, nr. 56, nr. 78, nr. 90 **bør ikke** legges inn i kommuneplanen.

⁷ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M98/M98.pdf>

- Arealinnspill nr. 91 **bør** legges inn i kommuneplanen

Andre vurderinger er uheldige og bør få ekstra krav

Arealinngrep i naturområder bør vurderes etter tiltakshierarkiet vist i Meld. St. 14 Natur for livet, s. 87 (modifisert av Statens Vegvesen)⁸.

1. Unngå negativ påvirkning (f.eks. endret trasé)
2. Avbøte for å redusere konsekvenser som ikke kan unngås
3. Restaurere for å redusere konsekvenser som ikke kan unngås eller avbøtes
4. Kompensere som siste utvei, for å unngå netto tap

Vi mener derfor at følgende arealinnspill som er vurdert til å bli lagt inn i kommuneplanen er uheldige:

- **Arealinnspill nr. 6 - Fra LNF til massemttak vest for Hersjøen.**
Området ligger nær Hersjøen og Elstad landskapsvernområde. og nært naturtypene rikmyr og kalksjø, begge med verdi svært viktig. Området bør utredes ytterligere.
- **Arealinnspill nr. 10 - Fra LNF til godsterminal**
Vi har stor forståelse for samfunnsgevinsten og støtter redusert vegtransport. Men området ligger i nærheten av Sandtjern naturreservat, har flere registrerte rødlistede arter (da er det også potensiale for flere) og er et viktig friluftsområde. Området bør kartlegges ytterligere.
- **Arealinnspill nr. 26 – Fra grønnstruktur til næring**
Området har registrerte observasjoner av rødlistede humler, inkludert den sterkt truede kløverhumla. Verdens insekspopulasjoner er i sterk nedgang, og dette inkluderer humler. Norge har et ekstra ansvar for biearter som humler da 14 % av verdens bier er i Norge⁹. Området er også en del av en sammenhengende grøntkorridor. Tiltak her bør unngås. Om området legges inn i kommuneplanen må konsekvensene for tiltaket utredes ytterligere, da særlig med tanke på kartlegging av biearter.
- **Arealinnspill nr. 96 – Fra friområde til fritidsbebyggelse/hotell**
Vi støtter at kommunen forventer at området blir åpent for allmennheten. Men det er svært uheldig at området ligger innenfor Elstad landskapsvernområde og helt inntil Hersjøen som er utvalgt naturtype kalksjø og har registrerte truede arter. Eksempelvis kan tiltaket føre til mer forstyrrelser i og ved lokalitetene, og kan derfor være potensielt negativt for fuglelivet. Tiltak her bør unngås. Om området legges inn i kommuneplanen må konsekvensene for tiltaket utredes ytterligere, særlig med tanke på naturverdier.

⁸ <https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/miljo+og+omgivelser/Naturmangfold/fysisk-kompensasjon>

⁹ <https://www.artsdatabanken.no/arter-pa-nett/villbier>

Om arealinnspillene blir lagt inn i kommuneplanen ber vi om følgende:

- **Kartlegging av naturmangfold før tiltak iverksettes:** Det må gjennomføres full kartlegging av ulike artsgrupper. Det er viktig at slik kartlegging gjøres av kompetente fagpersoner på våren/forsommeren, da muligheten for å oppdage arter er størst.
- **Avbøtende tiltak som krav for utbygging:** For områder med viktige naturverdier må det kreves avbøtende tiltak som kan bidra til redusert påvirkning og minimere tap.

Vi ønsker dere lykke til med det videre arbeidet med planen.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Fylkeskoordinator
FNF Akershus

Forum for Natur og Friluftsliv Akershus er et samarbeidsnettverk mellom 13 natur- og friluftsansjoner i Akershus: Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Akershus og Oslo Orienteringskrets, Oslo og Omland Friluftsråd, Skiforeningen, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus, Oslofjordens friluftsråd, Norsk Organisasjon for Terrensykling – Oslo og Omegn, Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Nesodden Kajakklubb, Østmarkas Venner, Lillomarkas Venner og Bærum Natur- og Friluftsråd.

**FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
AKERSHUS**

c/o Oslo og Omland Friluftsråd,
Storgata 28A 0184 Oslo

akershus@fnf-nett.no / 45 16 68 79
www.fnf-nett.no/akershus

Org. nr.: 918940359